

Obraz společnosti a reprezentace národní identity

- téma reflexe minulosti - reinterpetace dějin bez ideologického zatížení komunistickou doktrínou
- odhalování zločinů komunistického režimu
- zájem o osobnosti, které emigrovaly; hledání nových společenských, politických a kulturních elit
- kromě reflexe nedávné minulosti – obrovský zájem o mapování transformace společnosti 90. let: budování demokracie, kapitalismu, redefinice národní identity (historie, symbolů, mýtů)

- vzniká řada celovečerních solitérních dokumentů, ale také televizních cyklů
- ➔ **solitéry:** Nový Hyperion (K. Vachek), Papírové hlavy (D. Hanák), Zánik Československa v parlamentu (P. Koutecký), Čas hanby, čas mlčení, čas naděje (J. Císařovský)
- ➔ **cykly:** OKO: Pohled na současnost (FEBIO pro ČT); Léčba Klausem (I. Chaun), Takoví jsme byli my, dobří rodáci aneb Z letopisů Máselné Lhoty

- časté využití archívů – stříhové dokumenty
- reportážní snímání aktuální dění
- kromě těchto tradičních postupů se v dokumentu začínají objevovat také prvky inscenace, rekonstrukce, performativity

Reflexe minulosti

- **Čas mlčení, čas hanby, čas naděje** (r. Josef Císařovský, 1990) - dokumentární pásmo z let 1969–1989 těžící z archivu Státní Bezpečnosti, konfrontuje pohled na svět viděný optikou policejních kamer s pomalu, ale vytrvale roztoucím vzdorem české veřejnosti. Film doprovázení písňe undergroundové scény 70. a 80. let.
- **Papírové hlavy** (Dušan Hanák, 1995) – stříhový dokument, výpověď o historii společnosti 1945–1989 v mozaice autentických archivních materiálů; výpovědi svědků, stylizované hrané sekvence; emocionální svědectví o vztahu jedince a společnosti poznamenaného politických režimem; film je rámovaný rovinou pouličního divadla; archivní materiály jsou používány zkratkovitým, paradoxním, humorným způsobem;
- **Vzpomínám, vzpomínáš, vzpomínáte?** (Pavel Koutecký, 1998) – tv film; tv archivy s doplněním vzpomínání pamětníků; všední život za socialismu; retro vzpomínání

(trans)formace společnosti

- **Nový Hyperion aneb Volnost, rovnost, bratrství** (Karel Vachek, 1992) – esej o politické antropologii, zrození nové občanské společnosti, divadlo dějin; mozaika událostí, názorů a dějů před československými volbami v r. 1990, s ironií staví vedle sebe různorodé jevy a vytváří překvapivý společensko–politický kontext prvních svobodných voleb po pádu komunistického režimu; Vachek neusiluje o uzavřenost, definitivnost, objektivitu; osobní, nutně fragmentální svědectví o “smíchovém prožitku dějin”;
- **Zánik Československa v parlamentu** (Pavel Koutecký, 1993) – film zachycuje rozhodování poslanců v bývalém Federálním shromáždění o rozdělení (zániku) ČSR; parlamentní komunita; nejistota křehkých vztahů, pokusy o domluvu i nekomunikaci; film se snaží jít za kulisu oficiálních projevů a ukázat, jak se dělá politika; jednání o zániku jako drama plné nejistoty a napětí;
- **Léčba Klausem** (Igor Chaun, 1990) – tázání se po smyslu listopadové revoluce a důvodech po ní nastalé deziluze; akcentována nutnost znovuoobnovení individuální občanské odpovědnosti, svobody a sebevědomí; film k dispozici [zde](#)